

Informe anual sobre l'aplicació del Protocol per prevenir i actuar contra l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i la violència masclista

Sessió ordinària del Claustre de 20 de desembre de 2021

1. Introducció

El Protocol per prevenir i actuar contra l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i la violència masclista va ser aprovat per acord del Consell de Govern el 7 de novembre de 2018. Aquest informe fa referència al període que va des de l'1 de desembre de 2020 fins al 30 de novembre de 2021. En concret, s'hi recullen les accions dutes a terme i les principals dades segons els tres objectius fixats a l'article 2 del Protocol i que fan referència a:

- **Prevenir** l'aparició de conductes d'assetjament sexual, d'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, i de violència masclista entre els membres de la comunitat universitària.
- **Establir unes pautes d'actuació** davant una denúncia i adoptar mesures preventives i/o correctores.
- **Establir mesures de suport i acompanyament** a les persones afectades per casos d'assetjament o violències.

2. Mesures preventives

El capítol II del Protocol preveu que la UAB ha d'impulsar actuacions de prevenció, informació i sensibilització. Aquestes activitats han continuat i s'han reforçat, tal com es va sol·licitar en la presentació de l'informe al Claustre de 17 de desembre de 2019. A continuació, es detallen les accions desenvolupades:

- La **informació** sobre el Protocol es troba habitualment disponible al web de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, accessible al seu torn des del web general de la UAB. També se n'informa a la pàgina d'accés al Campus Virtual. Aquestes vies d'informació han quedat afectades per l'atac informàtic que està patint la UAB, però esperem que quedin restablertes en les pròximes setmanes.
- Amb l'inici de curs, i en col·laboració amb el Vicerectorat de Comunicació i Promoció, s'ha engegat una campanya de **difusió** a través d'adhesius que s'han posat a l'interior de les portes de tots els lavabos del campus. El lema de la campanya és «Responem davant les violències masclistes».

- S'ha actualitzat la **guia** que recull els drets i recursos per a les víctimes de violències masclistes en l'àmbit universitari i específicament a la UAB, i se n'ha fet una nova maquetació.
- Pel que fa a la **formació**, s'han ofert els cursos i activitats següents:
 - Curs «Violències sexuals i de gènere a la universitat: identificar i acompanyar», dirigit a l'alumnat.
 - Curs «Prevenició i detecció de situacions de violències sexuals, assetjament sexual, per raó per sexe, gènere i orientació sexual», dirigit al PAS i al PDI.
 - Jornada «La masculinitat i la reacció patriarcal», celebrada el 19 d'octubre de 2021.
 - Taller amb reconeixement de crèdits per a l'alumnat «Eines per a col·laborar al Punt Lila de la FMUAB», per formar les brigades del Punt Lila.
- S'han fet sessions de **sensibilització** adreçades a les persones delegades i a les persones que participen al programa de mentoria per a estudiants internacionals i als International Welcome Days.
- S'ha fet una **campanya informativa i de sensibilització** amb motiu de la **FMUAB**, a través del Punt Lila de la fira d'entitats de la UAB (atenció psicològica i punt informatiu).
- Activitat dinamitzada per les brigades del Punt Lila en el marc de la campanya «Jo em responsabilitzo», dirigida a tota la comunitat de la UAB i amb l'objectiu de recollir les demandes que es fan als homes per aconseguir universitats feministes (més de 300 demandes).
- També en el marc de la FMUAB i en col·laboració amb la Unitat de Dinamització Comunitària, s'ha dut a terme la segona edició del festival musical Fúria Fest, «Responem davant les violències masclistes», amb grups musicals amb presència femenina i repertori feminista.
- Durant el mes de novembre, s'ha penjat a la plaça Cívica la reproducció del mural de la il·lustradora Clara Corax contra les violències masclistes.
- Amb motiu del 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència contra les Dones, s'ha fet un acte commemoratiu amb la conferència de l'advocada penalista i criminòloga Carla Vall sobre la violència institucional com a forma de violència masclista. L'acte s'ha enregistrat i serà accessible des del canal de l'Observatori per a la Igualtat.
- També en el marc de les activitats del 25N, ha arrencat la campanya «Jo em responsabilitzo», adreçada als homes de la comunitat de la UAB.
 - Cartells de la campanya.
 - Adhesius de la campanya.

- Taller «Jo em responsabilitzo?», a càrrec de Conexus (ajornat).
- Impacte a les xarxes socials: 5.954 visualitzacions i 407 interaccions.

La major part d'aquestes activitats s'han pogut finançar gràcies al fons de 2021 del Pacte d'estat contra la violència de gènere.

3. Procediment d'actuació en cas de denúncia

El capítol IV del Protocol estableix el procediment d'actuació en cas de denúncia de determinades conductes i els àmbits d'aplicació, que defineix l'article 3. Concretament, el procediment s'inicia amb la denúncia de la persona afectada o de qualsevol persona de la comunitat universitària que hagi tingut coneixement directe o indirecte dels fets que motiven la denúncia. A partir d'aquest moment, la Comissió Tècnica Assessora (CTA) és l'encarregada d'aplicar tot el procediment d'actuació tècnica i especialitzada que recull el Protocol, així com de fer el seguiment de les mesures establertes. En els casos en què hi estigui implicada una persona pertanyent al col·lectiu del PDI o del PAS es preveu una coordinació amb la Comissió d'Intervenció i Resolució de Casos d'Assetjament.

D'acord amb el que estableix el Protocol, el procediment d'actuació en els casos de denúncia s'ha activat cada cop que hi ha hagut una sol·licitud i s'ha aplicat de manera efectiva, avaluant la informació presentada en les sol·licituds. Concretament, en aquest període s'han tractat **quatre expedients**, que corresponen a tres casos, atès que dues de les sol·licituds fan referència a un mateix cas. Tots tres casos fan referència a activacions sol·licitades per **estudiants dones que denuncien professors homes**. En un dels casos, la CTA s'ha declarat no competent i ha remès l'expedient a la secretària general als efectes oportuns. En un altre cas, s'ha obert un expedient disciplinari per investigar els fets i sancionar-los si constitueixen una infracció. Finalment, en el tercer cas, la CTA ha desestimat la sol·licitud perquè ha considerat que no hi ha indicis que permetin atribuir conductes d'assetjament sexual i/o per raó de sexe.

La **reunió anual** de la CTA amb Gerència i amb les persones delegades de prevenció, que preveu el Protocol, s'ha dut a terme el 2 de desembre de 2021. En aquesta reunió s'ha informat sobre el nombre i característiques dels expedients tractats per la CTA. Així mateix, s'ha informat que, com a fruit de la formació rebuda per les persones membres de la CTA, s'ha iniciat una nova manera de treballar, encarregant la instrucció del procediment a dues de les seves components i traslladant la conclusió a tota la Comissió. Això implica més agilitat en la gestió de les entrevistes, atès que cal coordinar menys agendes, i el més important: s'evita revictimitzar la persona que ha patit la situació de violència fent-la declarar davant de la Comissió en ple, ja que es considera que, amb menys persones presents, la pressió és menor.

En aquesta reunió s'han fet les **propostes de millora** següents:

- Reforçar i millorar els canals d'assessorament sobre què és el Protocol i què se'n pot esperar. Concretament es proposa formar les estudiants delegades d'igualtat i les representants d'igualtat dels centres en l'instrument del Protocol pel que fa a la

intervenció de la Comissió Tècnica Assessora i les possibilitats que el Protocol ofereix.

- Establir un procediment per estudiar i analitzar i donar resposta a aquells casos que, sense ser conductes constitutives d'assetjament sexual i/o per raó de sexe, podrien constituir un altre tipus de discriminació sexual o per raó de sexe.
- Oferir alternatives més àgils i efectives que l'aplicació del Protocol per a casos com els comentaris o les bromes sexistes.
- Dotar la CTA dels recursos necessaris per fer possible el seguiment i l'acreditació del compliment de les resolucions.

4. Mesures de suport i acompanyament

El capítol III del Protocol preveu el conjunt de serveis, unitats i recursos dels quals disposa la UAB per tal d'actuar en primera instància davant de situacions de discriminació, assetjament i violències masclistes i LGBTI-fòbiques, així com oferir suport i acompanyament a les víctimes d'aquestes situacions dins o fora de la Universitat. Específicament:

- L'Observatori per a la Igualtat de la UAB ofereix la primera acollida, en la qual s'informa del procediment de denúncia i dels recursos d'atenció, suport i acompanyament disponibles.
- Les persones en situació de violències sexuals o de gènere disposen del servei d'atenció psicològica especialitzada de la Unitat de Psicogènere del Servei de Psicologia i Logopèdia de la Facultat de Psicologia.
- Es disposa d'un conveni amb l'Institut Català de les Dones i amb l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès que facilita les derivacions al SIAD de Cerdanyola del Vallès, per tal de permetre un abordatge integral de la situació de la persona que ha patit violència masclista.
- Així mateix, es disposa d'un conveni amb la Direcció General d'Igualtat de la Generalitat de Catalunya que ha convertit la UAB en un SAI (Servei d'Atenció Integral) i que facilita les derivacions a altres SAI del territori català.
- S'ha establert una coordinació en el seguiment de casos entre el Servei Assistencial de Salut i la Unitat de Psicogènere, així com amb el Servei de Seguretat, en els casos en què ha estat necessari.
- Es disposa d'una base de dades comuna de les atencions registrades, així com de les demandes d'activació del procediment de denúncia que preveu el Protocol. Aquesta base de dades reuneix els casos atesos per l'Observatori i per la Unitat de Psicogènere

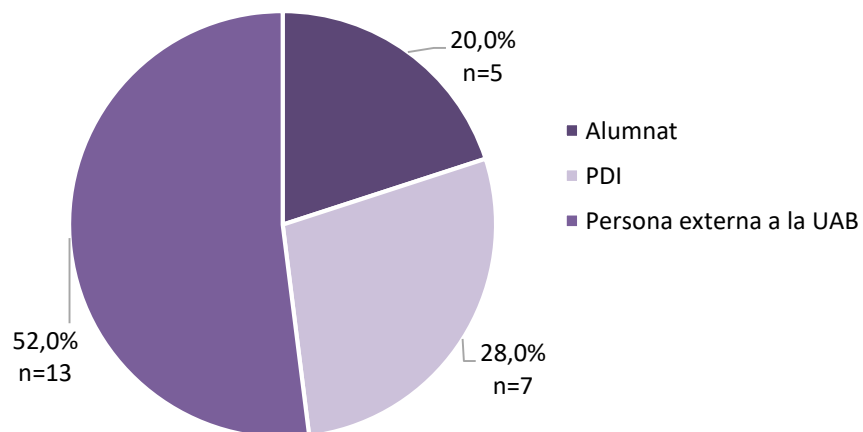
i les sol·licituds d'activació del Protocol que s'han adreçat directament al Registre General.

- Com a novetat important cal mencionar la primera convocatòria d'**ajuts a l'estudi per a víctimes de violència per raó de gènere** aquest curs 2021-2022. Aquests ajuts posen a disposició recursos per contribuir a compensar situacions de dificultat en l'evolució acadèmica dels estudis universitaris oficials a la UAB. Consisteixen en dues modalitats: ajuts a la matrícula i ajuts adreçats a incentivar que no s'abandonin els estudis universitaris (pràctiques remunerades, estades de mobilitat a l'Estat espanyol).

En el període que cobreix aquest informe, s'han atès i acompanyat **25 casos** de discriminació, assetjament o violències masclistes i LGBTI-fòbiques que s'han viscut dins o fora de la UAB. D'aquests 25 casos, 10 s'han adreçat en primer lloc a l'Observatori per a la Igualtat, mentre que 15 s'han adreçat en primer lloc a la Unitat de Psicogènere. Dels 25 casos registrats de persones ateses, 23 corresponen a dones i 2 a homes.

A continuació, es detallen gràficament les dades segons el col·lectiu que ha exercit o ha patit l'agressió o la discriminació, així com el tipus d'agressió o discriminació viscuda.

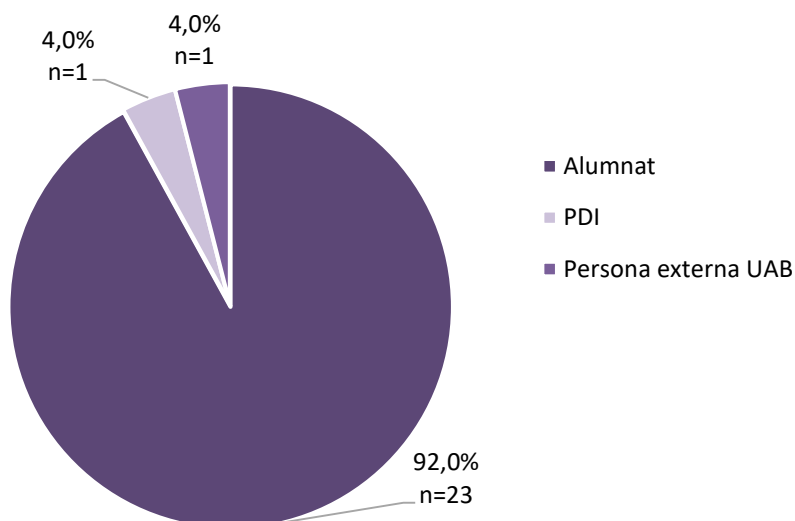
Gràfic 1. Distribució dels casos registrats segons el col·lectiu al qual pertany la persona que ha exercit l'agressió o la situació de la discriminació

Font: Elaborat per l'Observatori per a la Igualtat a partir de la informació registrada per l'atenció i acompanyament en les situacions de discriminació, assetjament i violències masclistes, i LGBTI-fòbiques, durant el període d'1 de novembre de 2020 a 30 de novembre de 2021.

Nota: Dels 25 casos, tots són homes excepte un cas que és una dona.

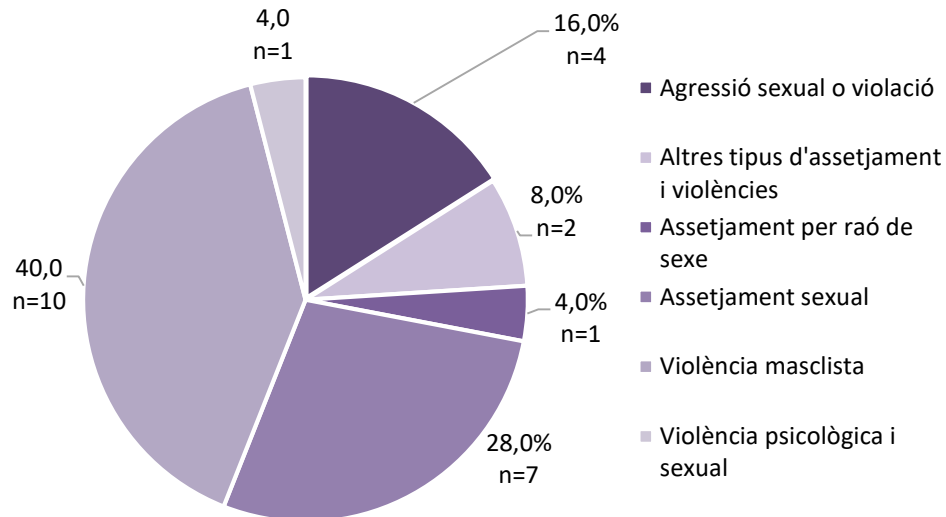
Gràfic 2. Distribució dels casos registrats segons el col·lectiu al qual pertany la persona que ha patit l'agressió o la situació de la discriminació

Font: Elaborat per l'Observatori per a la Igualtat a partir de la informació registrada per l'atenció i acompanyament en les situacions de discriminació, assetjament i violències masclistes, i LGBTI-fòbiques, durant el període d'1 de novembre de 2020 a 30 de novembre de 2021.

Nota: Dels 25 casos, 23 són dones i 2 són homes.

Gràfic 3. Distribució dels casos registrats segons el tipus d'agressió o la situació de la discriminació viscuda

Font: Elaborat per l'Observatori per a la Igualtat a partir de la informació registrada per l'atenció i acompanyament en les situacions de discriminació, assetjament i violències masclistes, i LGBTI-fòbiques, durant el període d'1 de novembre de 2020 a 30 de novembre de 2021.

Tal com es va indicar en l'informe corresponent a l'any 2020, cal seguir tenint en compte el context d'emergència sanitària a l'hora d'analitzar les dades. La progressiva recuperació de la presencialitat als campus de la UAB, i concretament l'oferta d'atenció presencial, s'ha traduït en un augment dels casos respecte a l'any anterior (de 18 el 2020 a 25 el 2021). Cal assenyalar que els casos i les consultes s'han concentrat principalment en el primer trimestre del curs acadèmic 2021-2022.

Finalment, no podem obviar que l'atac informàtic que ha patit la UAB no ens ha permès accedir a la totalitat de les dades d'aquest període, sinó només a les que hem pogut recuperar manualment i que considerem **provisionals**. Per aquest motiu, un cop es recuperin els arxius corresponents, les dades s'hauran de revisar i corregir, si escau, per considerar-les definitives.